

SISÄLLYS 2021 15 (3–4)

Pääkirjoitus

Johdatusta demokratian ja kasvatuksen kysymyksiin

Risto Ikonen, Juhani Tähtinen & Jyrki Hilpelä...4

Artikkelit

Demokratia, kasvatusta ja inklusion haaste – Demokratiakasvatuksen teorian uudelleenarviointia rakenteellisen epäoikeudenmukaisuuden näkökulmasta

Annina Leiviskä...10

Sivistys ja demokratia

Antti Moilanen, Jyrki Kaarttinen & Matti Taneli...28

Harkitsevaisuus kansalaishyveenä – Toisten sanaan perustuvien uskomusten oikeutus koulussa ja mediassa

Mika Perälä...45

Demokratiakansalaisuuden haasteet Theodor W. Adornon näkökulmasta – Mimesis, kansalaisen pelastus vai turmio?

Hanna-Maija Huhtala...66

Vahva demokratia ja kotiopetus

Joanna Hartman & Rauno Huttunen...82

Tosi-isänmaallisuuden ja kansainvälisyyden puolesta. Rauhankasvatuksen kehittymisen suomalaisten opettajien järjestäytyessä osaksi Pohjoismaisten opettajien rauhanliittoa 1920-luvulla

Rony Ojajärvi...99

Suomalaisen partioliikkeen ja suojeluskuntien lehdet ja aktiivinen kansalaisuus vuosina 1917–1920

Juho Wilska...117

Tavoitteena ehyt ja tasa-arvoinen kansa – Kasvatukselliset näkökulmat ja niiden taustat J. E. Sunilan ajattelussa ja politiikassa

Tuomas Rantala...137

Puoluekoulutuksen käytäntöarkkitehtuurit – Analyysi kolmen suomalaisen poliittisen puolueen jäsenkoulutustoiminnan tarkoituksista ja ennakkoehdoista

Annika Pastuhov...154

- Demokratiakasvatus rakentavan keskustelun tuolla puolen? Opetussuunnitelmat ja yhteiskuntaopin oppikirjat deliberatiivisen demokratiateorian kritiikin valossa
Sonja Helkala & Tuukka Tomperi...172
- Demokratian käsite peruskoulun oppikirjoissa
Henri Satokangas...192
- Kansalaiskasvatusta tekemällä ja toimien
Reetta Mietola, Pekka Koskinen, Anna Suni & Tomi Kiilakoski...210
- Vuosi lähempänä hautaa? Törmäyksiä demokraattisessa kouluyhteiskunnassa
Ari Sivenius & Päivi Armila...227
- Oppilaiden yksilöllistä kehittymistä tukevat ja estävät käytänteet yhdessä pääkaupunkiseudun yläkoulussa
Tiina Luoma...245
- Toivo ja demokratiakasvatus – Kahdeksaluokkalaisten käsityksiä toivosta Paulo Freiren ja C. R. Snyderin teorioiden valossa
Antti Alanko...263
- ”Haluan olla onnellinen ja kokea paljon ja elää täysillä” – Peruskoulunsa päättävien nuorten elämänpäämäärät
Merja Viljanen & Elina Kuusisto...282
- Demokratia akateemisen kapitalismin puristuksessa – Psykososiaalinen luenta yliopistotyön logiikoista yliopistouudistuksen jälkeisessä ajassa
Tiina Nikkola & Tuomas Tervasmäki...300
- Hajautusta tasa-arvon ja demokratian nimissä – Suomalaisen yliopiston aluesidos
Ismo Björn, Pirjo Pöllänen & Jarmo Saarti...315
- Näennäinen normi vai elettyä demokratiaa? Varhaiskasvatukseen lasten osallisuus kasvatustalouden opiskelijoiden ja ammattilaisten puheessa
Eija Sevón, Marleena Mustola, Merja Hautakangas, Paula Hautala, Minna Ranta, Eija Salonen & Maarit Alasuutari...333
- Demokratiakasvatuksen tiellä? Toimintatutkimus luokanopettajaopiskelijoiden kasvusta demokratiakasvattajiksi
Mikko Hiljanen, Riitta Tallavaara, Matti Rautiainen & Perttu Männistö...350
- Tietämätön opettaja demokratiakasvatuksessa: kollaboratiivinen autoetnografia opettajan-koulutuksesta
Sari Hietamäki...369

Katsaukset

- Avaus koulumuistojen tutkimukseen – Kyläkoulumuistot katveessa?
Suvi Jokila...384

Saamelaislasten koulutushistoria kertoo maiden yhtäläisyydestä ja erityisyydestä
Otso Kortekangas & Jukka Nyyssönen...390

Saksalainen reformipedagogiikka demokratian edistäjänä
Jyrki Hilpelä...399

Konkreetit utopiat keinona edistää nuorten kansalaisvaikuttamista
Antti Rajala, Jarmo Lehtinen, Elina Lehtomäki, Pihla Soinnuinmaa, Mikael Sorri & Riikka Suhonen...410

Puheenvuorot

Uutisia utopiasta ja melankoliasta – William Morrisin kuvaus onnellisen ihmisen maailmasta
Olli-Pekka Moisio...425

Olemmeko kärpäsiä vai mehiläisiä? Huomioita demokratiasta, kasvatuksesta ja evoluutiosta
Risto Ikonen...431

Ajankohtaista

Sata vuotta oppivelvollisuutta
Jukka Rantala...439

Kirja-arviot

En suvaitse mitä vaan, mutta kuinka suvaitsevainen sinä luulet olevasi? Suvaitsevaisuutemme nolo historia ja tämän päivän todellisuus. Arvosteltu teos: Airaksinen, Timo & Gylling, Heta 2020. Suvaitsevaisuus – erään taistelun kuvaus. Helsinki: Arktinen banaani. 253 s.
Johanna Kortessalo-Ainasoja...443

Ammattikasvattajat demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen antisankareina. Arvioitava teos: Kasa, Tuija, Kouros, Kristiina & Skottman-Kivelä, Piatta 2020. Perus- ja ihmisoikeudet opetus- ja kasvatusalalla. Oikeudellinen ja pedagoginen opas alan opiskelijoille ja asiantuntijoille. Helsingin yliopisto, kasvatustieteellinen tiedekunta. 65 s.
Laura Helle...447

Monimuotoinen vauraus yhteiskunnan pelastusrenkaaksi. Arvosteltu teos: Joutsenvirta, Maria & Salonen, Arto O. 2020. Sivistys vaurautena. Radikaalisti, mutta lempeästi kohti kestäväää yhteiskuntaa. Helsinki: Basam Books. 363 s.
Elise Pihlajaniemi...450

Neulanpistokudelman teinikuntatoiminnan historiaan. Arvosteltu teos: Jouhki, Essi 2020: Teinikuntatoiminnan sukupolvet: Muistitietohistoria oppikoulujen koululaisliikkeestä 1950–1970-luvuilla. Oulu: Oulun yliopisto. 372 s.
Juhani Tähtinen...454